

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **Bc. M. D., DiS., MPA**, zastoupená JUDr. Alenou Prchalovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Husova 1288/25, Jihlava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 4. 2023, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 2. 2024, č. j. 60 Ad 8/2023-64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod, protože její pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepoklesla alespoň o 35 %, ale o 30 %. Nesplnila tedy podmínku § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Námitky proti tomuto rozhodnutí žalovaná zamítla napadeným rozhodnutím.

[2] Proti rozhodnutí žalované brojila žalobkyně žalobou, kterou krajský soud zamítl. Krajský soud nejprve požádal posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Brně, aby zdravotní stav žalobkyně (ke dni vydání napadeného rozhodnutí) znovu posoudila. Ta však v posudku ze dne 21. 8. 2023 dospěla ke shodnému závěru, tj. že pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 30 %. Krajský soud si vzhledem k nesouhlasu žalobkyně s tímto posudkem vyžádal srovnávací posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Českých Budějovicích. I ta ve svém posudku ze dne 7. 11. 2023 potvrdila dřívější závěry o míře poklesu pracovní schopnosti žalobkyně v době vydání napadeného rozhodnutí. Žalobkyně žádala, aby krajský soud zadal vypracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví posudkového lékařství, ten však jejímu návrhu nevyhověl, neboť by provedení takového důkazu bylo nadbytečné, a to zejména s ohledem na řádně odůvodněné a shodující se závěry obou posudkových komisí.

II. Argumentace účastníků řízení

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů, jež podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Podle stěžovatelky nebyl její zdravotní stav posudkovými komisemi, o jejichž závěry krajský soud opřel napadený rozsudek, posouzen správně ani objektivně. Vzhledem k tomu, že posudkové komise jsou zřízeny vrcholným orgánem správy sociálního zabezpečení, jemuž je žalovaná podřízena, nemohlo být zhodnocení jejího zdravotního stavu již z podstaty nezávislé, a krajský soud proto pochybil, pokud nevyhověl jejímu návrhu na vyhotovení znaleckého posudku skutečně nezávislou osobou. Stěžovatelka navrhla napadený rozsudek zrušit.

[4] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu. K posouzení zdravotního stavu ve věcech důchodového pojištění jsou příslušné posudkové komise jakožto orgány Ministerstva práce a sociálních věcí, jejichž posudky musí splňovat zákonem předepsané náležitosti. Žalovaná navrhla kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Při posuzování kasační stížnosti NSS hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Není-li tomu tak, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, *Ostapenko*, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Dovedl, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Ve věci stěžovatelky se však o žádný tento případ nejedná.

[6] Stěžovatelka důvod přijatelnosti kasační stížnosti výslovně neuvedla a ani NSS žádný takový důvod neshledal. Náležitě odůvodněné závěry napadeného rozsudku se nevymykají ustálené a jednotné rozhodovací praxi NSS, od níž se v tomto případě není důvod odklánět.

[7] Námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] stěžovatelka nijak nerozvedla. NSS, který by byl povinen k takové vadě přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), pro stručnost odkazuje na judikaturu popisující, jaké vady naplňují kasační důvod nepřezkoumatelnosti rozsudku (např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, či ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS).

pokračování

[8] Podstatou kasační argumentace stěžovatelky je nesouhlas s výsledkem odborného posouzení jejího zdravotního stavu a na to navazujícím závěrem krajského soudu, který nevyhověl jejímu návrhu na vypracování dalšího znaleckého posudku [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Jak je uvedeno v bodě 25 napadeného rozsudku: „Žalobkyně navrhla provést důkaz znaleckým posudkem, který si sama nechá vyhotovit, a dále výsledkem posudkové lékařky (předsedkyně posudkové komise v Českých Budějovicích) MUDr. M. E., a to k otázce nezohlednění lékařské zprávy ze dne 23. 6. 2023. Tyto důkazní návrhy krajský soud usnesením zamítl pro nadbytečnost, neboť skutkový stav věci je dostatečně zachycen v protokolech a posudcích posudkových komisí, které nevykazují vzájemné rozpory či obsahovou neúplnost. Navrhovaný výsledek pak směřoval k prokázání otázky, která je již dostatečně vysvětlena v posudku posudkové komise v Brně (viz níže).“

[9] Podle § 52 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné. Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. v rámci dokazování může soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného. Pro nadbytečnost lze provedení důkazu odmítnout tehdy, „byla-li již skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto“ (rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS). Závěr krajského soudu v bodě 25 napadeného rozsudku je s touto judikaturou v souladu.

[10] Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, Ministerstvo práce a sociálních věcí posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění (...); za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Náležitosti posudku o invaliditě jsou vymezeny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Podle judikatury NSS má činnost posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v řízení o žádosti o přiznání invalidního důchodu zásadní význam a neexistují-li pochybnosti o správnosti, úplnosti a přesvědčivosti jejího posudku, jedná se zpravidla o důkaz rozhodující (např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, nebo usnesení ze dne 19. 3. 2024, č. j. 2 Ads 122/2023-35, bod 11 a ze dne 28. 3. 2024, č. j. 2 Ads 152/2023-31, bod 10); v případě potřeby nicméně soud nic nebrání nechat vypracovat posudek znalcem z oboru posudkového lékařství (výslovně např. usnesení ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46, bod 8, či ze dne 22. 12. 2020, č. j. 8 Ads 90/2020-44, bod 18).

[11] Vůči výše nastíněným úvahám krajského soudu, které *prima facie* nevzbuzují důvodné pochybnosti o své správnosti, nemá NSS výhrady odůvodňující přijatelnost kasační stížnosti. Krajský soud konfrontoval ve správním řízení učiněné posudkové závěry s hodnoceními dvou různých posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, které za tím účelem postupně vyžádal. Obě tato posouzení učiněná různými posudkovými lékaři se přitom konsistentně shodla v tom, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí

nenastal pokles pracovní schopnosti stěžovatelky alespoň o 35 % (jak vyžaduje § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění).

[12] Z posudků obou posudkových lékařů vyhotovených během správního řízení také výslovně vyplývá, že pracovali i s lékařskou zprávou MUDr. A. S. ze dne 13. 12. 2016. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Českých Budějovicích svůj závěr o poklesu pracovní schopnosti o 30 % odůvodnila skutečností, že stěžovatelka nesplňuje všechny podmínky položky 16a, přičemž k jednotlivým položkám a míře jejich naplnění se komise podrobně vyjádřila. Vyjádřila se i k námitce, že i přes zhoršení zdravotního stavu se nezměnila míra poklesu pracovní schopnosti. Odůvodnila i nepoužití § 3 odst. 1 nebo 2 vyhlášky o posuzování invalidity, resp. uvedla, že i kdyby bylo možné těchto ustanovení použít, nepřikročila by k tomu. Stejně tak posoudila pracovní možnosti stěžovatelky s ohledem na povahu její profese.

[13] Podle NSS se krajský soud při přezkumu napadeného rozhodnutí nedopustil zásadního pochybení, které by mohlo založit přijatelnost kasační stížnosti. Lze připomenout, že je to především krajský soud, který je oproti NSS povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Zásah ze strany NSS je v tomto ohledu spíše výjimečný a omezuje se zpravidla na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudky NSS ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 As 256/2016-79, bod 21, či ze dne 13. 5. 2020, č. j. 6 Afs 7/2020-52, bod 23). NSS má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský soud, pouze tehdy, byl-li závěr ohledně skutkových otázek zatížen hrubou vadou. Muselo by se tedy jednat o skutečně zásadní pochybení krajského soudu. Případná nevýrazná pochybení při výkladu totiž zpravidla nedosahují takové intenzity, aby založila přijatelnost kasační stížnosti (zmíněné usnesení *Ostapenko* nebo usnesení NSS ze dne 31. 1. 2018, č. j. 1 Azs 379/2017-26, bod 10).

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[14] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Kasační stížnost proto podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná nemá v řízeních ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení ani tehdy, byla-li procesně úspěšná.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. května 2024

pokračování

Eva Šonková
předsedkyně

senátu